

หันมามอง “การจัดการความรู้”

ปรีดา ศิริวัตร

ความรู้ คือ สิ่งที่ทุกคนยอมรับว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บุคคล องค์กร หรือสังคม ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันและอนาคต ที่สังคมได้กลายมาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือ สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ จึงทำให้ทุกคนในสังคมจะต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน ความรู้จึงเปรียบเสมือน “ขุมทรัพย์” ที่ทุกคนในโลก ต้องการ จากความสำคัญของความรู้ ส่งผลให้ทุกประเทศในโลก ต้องมีการผสมผสานความรู้ ใช้ความรู้หรือเทคโนโลยีอย่างชาญฉลาดที่สุดอย่างใดก็ตามความรู้ที่เราได้กล่าวถึง และมีอยู่อย่างมากมายนั้น แต่ก็มีได้หมายความว่า เราจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ จึงต้องมีกระบวนการจัดการความรู้เข้ามาช่วยให้ความรู้ที่มีอยู่เกิดประโยชน์ต่อบุคคล องค์กร และสังคมได้อย่างเต็มที่

ความหมายของการจัดการความรู้

มีผู้เสนอความเห็นที่น่าสนใจในเรื่องความหมายของการจัดการความรู้ (Knowledge Management-KM) ไว้หลายท่าน ดังนี้

Carla O'Dell และ Jackson Grayson กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกลยุทธ์ในการที่จะทำให้คนได้รับความรู้ที่ต้องการภายในเวลาที่เหมาะสม รวมทั้งช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยน และนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อยกระดับและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร

Senge (1990) ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการธุรกิจที่องค์กรใช้ในการสร้างและเผยแพร่ความรู้ การที่องค์กรให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ และมองหาวิธีการที่จะจัดการกับทรัพยากรความรู้ให้มีประสิทธิภาพ การได้มาซึ่งความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อบุคคลที่เหมาะสม ณ เวลาที่ต้องการ และช่วยให้บุคคลได้แลกเปลี่ยนและใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศร่วมกันในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งที่การปรับปรุง การดำเนินงานขององค์กร

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบในการรวบรวมความรู้ไม่ว่าจะเป็นความคิด ข้อมูลสารสนเทศ การกระทำ รวมถึงประสบการณ์และความชำนาญต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งอยู่อย่างกระจัดกระจาย ให้บุคคลสามารถเข้าถึงความรู้เหล่านั้น และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร

ความสำคัญในการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กรต่าง ๆ เนื่องจาก

1. ปัจจุบันความรู้เติบโตขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งเป็นผลมาจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. อินเทอร์เน็ตและเวิร์ลไวด์เว็บทำให้การเผยแพร่และเข้าถึงสารสนเทศเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว
3. คนในสังคมตระหนักถึงความสำคัญของการจัดเตรียมความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนมากขึ้น

4. ความคิดของสังคมเปลี่ยนแปลงไปจาก ความรู้คือ อำนาจ เป็นการใช้ความรู้ร่วมกัน คือ อำนาจ

5. สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่บุคคล องค์กร หรือสังคม จำเป็นต้องใช้ความรู้ เพื่อรักษาระดับของการแข่งขันของบุคคล องค์กร หรือสังคมนั้น ๆ

ประโยชน์ในการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ มีประโยชน์พอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร
2. ป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญา ในกรณีที่บุคลากรเกษียณอายุ ลาออก หรือเสียชีวิต
3. เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความอยู่รอด
4. ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจและวางแผนดำเนินงานให้รวดเร็ว และดีขึ้น เพราะมีสารสนเทศ หรือแหล่งความรู้เฉพาะที่มีหลักการ เหตุผล และน่าเชื่อถือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ
5. เมื่อพบข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน ก็สามารถหาวิธีแก้ไขได้ทันท่วงที
6. เพื่อการสร้างสรรค์ และบรรลุเป้าหมายของจินตนาการที่ยิ่งใหญ่
7. เปลี่ยนวัฒนธรรม จาก วัฒนธรรมอำนาจในแนวดิ่ง ไปสู่ วัฒนธรรมความรู้ในแนวราบ ซึ่งทุกคนมีสิทธิในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน

การจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่ทำอย่างเป็นกระบวนการ เกี่ยวข้องกับการแปร ข้อมูล (data) เป็นสารสนเทศ (information) แปรสารสนเทศเป็น ความรู้ (knowledge) และใช้ความรู้เพื่อการปฏิบัติ (action) และยกระดับไปถึง ปัญญา (wisdom) และเพื่อให้ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรได้รับการจัดการให้อยู่ในรูปพร้อมใช้งานได้ทันทีนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนในองค์กร จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์อันมากมาย ต่อบุคคล องค์กร และสังคม ถึงเวลาแล้วหรือยังที่เราทั้งหลายจะหันมามอง การจัดการความรู้ กันอย่างจริงจังกันเสียที

บรรณานุกรม

ความหมาย KM. (2550). [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2553, ได้จาก <http://www.industry.go.th/km/Lists/KM/KM.aspx>

ประโยชน์ของ KM คืออะไร. (2552). [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553, ได้จาก <http://www.plan.msu.ac.th/kmpln/KMDetails.php?stat=read&kmid=31&group=7>
วิจารณ์ พานิช. 2546. **ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้.** Available from : <http://kmi.trf.or.th>